

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Helemeden Andor*
Cím: *A Hajléktalanság Menhelye*

Sorozat: *Sorozat*

Forrás:

In

(Hely)

1923. 11. 11.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.52

Hely

Idő

'1923'

Személy

Helvszám

A Hajléktalanság Menhelye

Budán a Szegényház-utcában — és az összehasonlító nyelvtudományban

A Víziváros kikövezett hepe-hupám tagyunk. Olyan Budának ez a része ásitó ház-sorokkal, amint megvilágítják gyöngén állott csillámló fénybogárcák, mintha játékból készült volna, gyermekeknek. A szegényház-utcai megörnyedt, régi Szent János-kórház mögött kutatunk a 35-ös szám után. Kérésünkben a rossz világítás nem sokat segít, de azért a házra úgyis ráakadnánk. Kivilágított kapuja tárva nyitva nyüzsgő lerongyolódott, szűlött csavargókkal, mintha valami gróteszk színpadi jelenetbe szállingóznának a darab statisztái.

Ez a hajléktalanok menhelye Budán.

„Szabadkőművesség“ alias „személyazonossági kultusz“ intézményesen

Nem tévafalunk! A szabadkőművesség magvetése egyet jelentett mindig a kiröpitett jelzőnek megfelelő intézménnyel. Ehhez értettek jól szabadkőművesek, rendszerükre tették az intézményesítést, szilárdságára alapították a vérdus tervek tuneljeit és tagadhatatlan, hogy ehhez fűződnek titkos kis pályafutásuk sikerei. Valamikor, az 1880-as években a szegényház-utcai Hajléktalanok menhelyét is szabadkőművesek építették — miért és minő messzemenő céllal, arról száraoljjon be a saját lelkiismeretük. A főváros 1919 októberében vette át használatba, de hogy még ma is mennyire szerepet játszanak és milyen kísértősdít a tradíciók, legjobban az mutatja, hogy a Hajléktalanok Menhelyébe való felvételhez *semmiféle személyazonosság igazolását, nem követelik* ma se, a nyilvántartási könyvekbe azt diktálhat be a jelentkező, amit akar.

— Erre nincs szükség — válaszol a gondnok — a szabadkőművesek, kérem, a hajléktalanoknak építették!

Liedl Lujza — a más világról

Balra a kapu alatt tágas előszobába juttunk, gyér világosság mellett itt folyik a jelentkezés. Hosszu sort állanak a jelentkezők aszerint, ki mikor érkezik. Vegyesen, férfiak és nők, hiányos rongyokban, félig mezítelenül. Szívet facsaró látvány, igazi gorkiji kép, mintha a nyomor és a bűn tartományának itt szemlét egy mindenre elszánt hadsereg fölött.

A Menhelynek 8 terme van 150 ágygal, ebből 124 a férfiak részére, 26 a nőknek van fenntartva. A felvételnél a régi vendégeket részesítik elsőbségben, új jelentkezőre csak azután, ha hely marad, kerül a sor. Egyre növekszik a szomorú tömeg, az idő kilencre jár és csak kilenc óráig fogadnak el jelentkezést. Csapzott, gyanakodó arcok bukznak be az ajtón. Most betegaren nő jön rongyokba bujtatott csecsemővel. Megszólítjuk. Ijedt, zavaros feleletet ad. *Martinek* Mária, két esztendeje lakik az intézetben, cseléd volt valamikor, most alkalmi munkákkal tengődik el. Ujra két megriadt nő. *Liedl Lujza* és *Mányai Margit*, most érkeztek Jászapátirol. Szállást nem találnak és rimánkodva kéri, hogy segítsünk rajtuk valahogy.

— Mi dologban járnak?

Liedl Lujza lesüti szemét.

— Nem lehet megélni, kérem, azt mondják, itt könnyebb, más világ van!

A fertőtlenítő intézet cédulája mint praktikus higiénia A menhely örökös lakói

A menhely örökös lakója elsősorban Vági László gondnok, aki 17 éve lakik családjával az intézetben, de csak 1919 óta mint fővárosi alkalmazott. Elbeszéli, hogy a menhely lakói nagyrészt iszákosak, alkoholisták, akiket ren-

des lakásban nem türnek meg. Megmutatja a termeket, egymás mellé zsufolva tizenegy ágy, fölötte sodrony csomagtartó, az ágynemű már meglehetősen használt, kéthetenként váltogatják de a napi bevétel így is alig fedezi a kiadásokat. Két takarító munkása van és egy irnok, akik fizetést és ingyen ágyhasználatot kapnak az intézetben. Törülközőt nem kap senki a lakók közül. Künn az előszobákban egymás mellett három elárvult vezetékű szomorkodik, — talán hogy rájuk háritották a tisztálkodás háládatlan ódiáját.

Egészségügyi óvintézkedések után érdeklődöm.

— Felsurolják naponként a padlót — mondja a gondnok — és fertőtlenítő cédula nélkül új jelentkezőt nem veszünk fel. Régen fürdő is volt, a fürdőkádak azonban tönkretették az emelet mennyezetét. Azóta úgy vagyunk, ahogy tudunk, szegényesen.

Megkérjük még, hogy ki a legrégebb lakó.

— Oh kérem, sokan. Freud Jakab hat éve lakik nálunk — mondja a gondnok. — Cősz

Imre is, aki napszámos és most leaz 63 éves. Schubert Józsefné is itt lehet öt-hat éve.

— Hogy viselik magukat a lakók?

— Az asszonyok örökösen civakodnak, veszekednek, nehéz közöttük rendet tartani. A férfiak néha pityókosan jönnek haza, de velük már nincs sok baj.

Künn még folyik a jelentkezés, Vrubei József, a deresedő irnok, aki maga is intézeti lakó, egymás mellé rója szépen a sor- és ágyszámokat, a jelentkező nevét és születési helyét, melyek igen gyakran a képzeletben gyökeredztek. A foglalkozás rubrikája rendszeresen üresen marad.

Kimenet apró, rötszakállas nyomorék csúszik el mellettünk a kapu alatt. Megállítjuk. Less Sebő, 1911 október 18-án, tizenhárom éve, hogy mindkét lábát tőből lemetszette a villamos. Ujságárusítóknak segít, van ugy, hogy kétezer koronát is megkeres.

— Pedig — nyekergi, mint egy rossz fuvó és ömlik, gőzölög torkából a nehéz szagu bor —, pedig a Weisz már a kosztot is felemelte. Ezer-két-száz vagy ezer-nem tom hány-ra, fehér-nemümosásért csak ma ezret fizettem. Na igen, higgye meg! És mutogat a mellén valami cafatos rongydarabot.

A látogatás vége és nébány velejáró szó

I A látogatás vége — egy teljes álomtalan éjszaka, ami a szemlélődés pszichikai kihatásaitól eltekintve, fiziológiai aggodalmakban nyilvánult meg, vagy másként: a menhelyen több órát időzött ujságíró biológiai fantazmagóriákkal képzelődött. Van egy komoly intelmünk a főváros illetékes ügyosztályához. Felül kell vizsgálni ezeket a menhelyeket. Új tervezetet dolgozzanak ki, amelyekben nem a fertőtlenítő cédulákra hárul az egészségügyi felügyelet kényes feladata, hanem praktikus intézkedések soraira és elsősorban a felszerelés kiegészítésére. Fektessenek fel megbízható törzslapokat minden lakóról. Emeljék fel az aránytalanul alacsony díjakat, de domborodjék ki jobban ezeknek az intézményeknek karitatív jellege, hogy a jövőben valóban emberbaráti szolgálatban álljanak és ne lehessenek a dologkerülés, naplopás tanyájává.

I A hajléktalanság pedig tágult fogalom, sok mindent jelent ma már, amióta kitágította a szabalkömvesség kókler sípja.

Változtassák meg még a nevét is ennek az intézménynek!

Kellemen Andor.